

TÜROFED TURİZM BÜLTENİ

Mart - 2018

Hazırlayan: Aslı VAZ

İÇİNDEKİLER

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI .. **Hata!**

Yer işareti tanımlanmamış.

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

1.1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI 1

1.2. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI..... 4

1.2.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ 4

1.2.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

1.2.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ..... 9

1.2.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

2.1. TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA.....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI.. **Hata!**

Yer işareti tanımlanmamış.

2.2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ .....**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2018 yılı Mart ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı, geçen yılın aynı ayına göre %34,83 oranında bir artışla 2.139.766 olmuştur. Mart ayında ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin 6.473 (%0,30) günübirlikçidir.

Tablo 1. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AY	YIL					DEĞİŞİM ORANI (%)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	1.146.815	1.250.941	1.170.333	1.055.474	1.461.570	9,08	-6,44	-9,81	38,48
ŞUBAT	1.352.184	1.383.343	1.240.633	1.159.833	1.527.070	2,3	-10,32	-6,51	31,66
MART	1.851.980	1.895.940	1.652.511	1.587.007	2.139.766	2,37	-12,84	-3,96	34,83
NİSAN	2.652.071	2.437.263	1.753.045	2.070.322		-8,1	-28,07	18,1	
MAYIS	3.900.096	3.804.158	2.485.411	2.889.873		-2,46	-34,67	16,27	
HAZİRAN	4.335.075	4.123.109	2.438.293	3.486.940		-4,89	-40,86	43,01	
TEMMUZ	5.214.519	5.480.502	3.468.202	5.075.961		5,1	-36,72	46,36	
AĞUSTOS	5.283.333	5.130.967	3.183.003	4.658.463		-2,88	-37,96	46,35	
EYLÜL	4.352.429	4.251.870	2.855.397	4.076.630		-2,31	-32,84	42,77	
EKİM	3.439.554	3.301.194	2.449.948	2.992.947		-4,02	-25,79	22,16	
KASIM	1.729.803	1.720.554	1.353.280	1.652.795		-0,53	-21,35	22,13	
ARALIK	1.580.041	1.464.791	1.302.157	1.703.789		-7,29	-11,1	30,84	
TOPLAM	36.837.900	36.244.632	25.352.213	32.410.034		-1,61	-30,05	27,84	
3 AY TOP.	4.350.979	4.530.224	4.063.477	3.802.314	5.128.406	4,11	-10,30	-6,43	34,88

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2018-Mart Ayı Bülteni

Mart ayında ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sıralamasında ilk 5 il aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir:

- 1-İstanbul %50,15 (1 073 002)
- 2-Antalya %11,34 (242 751)
- 3-Edirne %9,77 (209 149)
- 4-Artvin %8,84 (189 075)
- 5-Ağrı %4,50 (96 335)

2018 yılı Mart ayında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ilk beş ülke sırasıyla; İran %18,12 (387 825) ile birinci, Almanya %10,29 (220 198) ile ikinci, Gürcistan %7,85 (168 005) ile üçüncü sıradadır. Gürcistan ülkesini Bulgaristan ve Rusya Federasyonu takip etmektedir.

Tablo 2. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Mart)

MİLLİYET	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2016	2017*	2018*	2017/2016	2018/2017
Cezayir	16.928	18.972	25.140	12,07	32,51
Fas	6.371	7.343	11.545	15,26	57,22
Güney Afrika Cumhuriyeti	2.205	1.724	3.227	-21,81	87,18
Libya	4.977	6.820	14.213	37,03	108,40
Mısır	7.854	7.148	10.161	-8,99	42,15
Sudan	738	860	1.235	16,53	43,60
Tunus	10.213	8.015	12.047	-21,52	50,31
DİĞ. AFRİKA ÜLKELERİ	7.070	7.173	10.413	1,46	45,17
TOPLAM AFRİKA	56.356	58.055	87.981	3,01	51,55
Arjantin	6.013	3.552	4.915	-40,93	38,37
Brezilya	2.459	2.339	3.928	-4,88	67,94
Kolombiya	1.022	981	3.781	-4,01	285,42
Şili	538	410	647	-23,79	57,80
Venezuela	317	424	534	33,75	25,94
DİĞ. GÜNEY AMERİKA ÜLKELERİ	923	820	1.497	-11,16	82,56
TOPLAM GÜNEY AMERİKA	11.272	8.526	15.302	-24,36	79,47
TOPLAM KUZEY AMERİKA	853	1.063	1.445	24,62	35,94
TOPLAM ORTA AMERİKA	457	328	736	-28,23	124,39
TOPLAM AMERİKA	12.582	9.917	17.483	-21,18	76,29
Bahreyn	2.380	3.393	5.083	42,56	49,81
Birleşik Arap Emirlikleri	6.390	7.163	7.124	12,10	-0,54
Irak	13.557	50.538	67.664	272,78	33,89
İsrail	19.357	14.199	29.167	-26,65	105,42
Katar	1.413	1.418	4.352	0,35	206,91
Kuveyt	8.068	13.187	15.309	63,45	16,09
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	15.180	16.277	18.802	7,23	15,51
Lübnan	13.654	11.735	20.296	-14,05	72,95
Suudi Arabistan	37.015	38.949	37.261	5,22	-4,33
Ürdün	10.133	11.783	20.203	16,28	71,46
Yemen	1.802	2.115	3.078	17,37	45,53
DİĞ. BATI ASYA ÜLKELERİ	14.498	23.800	24.237	64,16	1,84
TOPLAM BATI ASYA	143.447	194.557	252.576	35,63	29,82
Bangladeş	633	607	1.562	-4,11	157,33
Çin Halk Cumhuriyeti	14.572	16.786	32.652	15,19	94,52
Endonezya	3.688	7.985	13.585	116,51	70,13
Filipinler	4.343	3.818	7.545	-12,09	97,62
Hindistan	7.056	5.576	10.561	-20,98	89,40
İran	250.611	262.336	387.825	4,68	47,84
Malezya	5.724	4.760	8.761	-16,84	84,05

Pakistan	4.470	3.931	8.395	-12,06	113,56
Singapur	1.618	966	2.081	-40,30	115,42
Tayland	864	1.468	4.342	69,91	195,78
Diğ. GÜNEY ASYA ÜLKELERİ	12.170	11.856	18.557	-2,58	56,52
TOPLAM GÜNEY ASYA	305.749	320.089	495.866	4,69	54,92
TOPLAM ASYA	449.196	514.646	748.442	14,57	45,43
Almanya	231.244	130.310	220.198	-43,65	68,98
Avusturya	16.496	11.093	17.083	-32,75	54,00
Belçika	21.266	14.322	18.682	-32,65	30,44
Çekya	4.167	2.703	4.054	-35,13	49,98
Danimarka	19.142	9.608	14.279	-49,81	48,62
Finlandiya	6.742	2.774	5.007	-58,85	80,50
Fransa	27.654	23.686	32.595	-14,35	37,61
Hollanda	31.238	25.279	28.307	-19,08	11,98
İngiltere (Birleşik Krallık)	68.537	42.180	64.766	-38,46	53,55
İrlanda	2.774	1.690	3.352	-39,08	98,34
İspanya	10.023	6.376	12.551	-36,39	96,85
İsveç	16.802	10.364	17.107	-38,32	65,06
İsviçre	12.505	7.545	12.485	-39,66	65,47
İtalya	17.391	12.915	19.205	-25,74	48,70
İzlanda	167	128	322	-23,35	151,56
Lüksemburg	265	148	292	-44,15	97,30
Macaristan	4.299	2.665	4.385	-38,01	64,54
Norveç	10.514	5.799	10.040	-44,84	73,13
Polonya	6.268	4.765	10.735	-23,98	125,29
Portekiz	2.277	1.375	2.644	-39,61	92,29
Slovakya	1.781	1.508	2.176	-15,33	44,30
Yunanistan	49.250	40.090	31.647	-18,60	-21,06
TOPLAM AVRUPA OECD	560802	357323	531912	-36,28	48,86
Arnavutluk	5.274	6.018	8.598	14,11	42,87
Bosna Hersek	4.720	4.783	7.756	1,33	62,16
Bulgaristan	125.992	141.648	146.244	12,43	3,24
Estonya	1.970	920	2.205	-53,30	139,67
Güney Kıbrıs Rum Kesimi	515	489	555	-5,05	13,50
Hırvatistan	2.398	1.650	3.222	-31,19	95,27
Karadağ	1.412	1.470	1.878	4,11	27,76
Kosova	6.020	6.121	7.722	1,68	26,16
Letonya	1.478	1.102	1.873	-25,44	69,96
Litvanya	2.978	1.778	3.350	-40,30	88,41
Makedonya	10.507	11.807	14.683	12,37	24,36
Malta	567	349	715	-38,45	104,87
Romanya	20.205	19.849	27.043	-1,76	36,24
Sırbistan	8.132	9.085	12.844	11,72	41,38

Slovenya	1.951	1.173	2.289	-39,88	95,14
Diğ. AVRUPA OECD DIőI ÜLKELERİ	79	78	125	-1,27	60,26
TOPLAM AVRUPA OECD DIőI	194.198	208.320	241.102	7,27	15,74
TOPLAM AVRUPA	755.000	565.643	773.014	-25,08	36,66
Azerbaycan	41.301	55.180	57.896	33,60	4,92
Beyaz Rusya (Belarus)	2.461	3.159	3.984	28,36	26,12
Ermenistan	2.405	2.867	3.456	19,21	20,54
Gürcistan	166.956	177.564	168.005	6,35	-5,38
Kazakistan	8.254	11.564	14.973	40,10	29,48
Kırgızistan	6.994	7.679	8.067	9,79	5,05
Moldova	6.838	7.575	7.737	10,78	2,14
Özbekistan	9.238	12.805	22.164	38,61	73,09
Rusya Fed.	23.947	58.654	97.438	144,93	66,12
Tacikistan	1.929	2.198	3.256	13,95	48,13
Türkmenistan	11.148	16.882	19.142	51,44	13,39
Ukrayna	33.251	38.108	43.289	14,61	13,60
TOPLAM B.D.T.	314.722	394.235	449.407	25,26	13,99
Amerika Birleşik Devletleri	36.398	21.146	27.764	-41,90	31,30
Avustralya	4.079	2.823	3.885	-30,79	37,62
Güney Kore	8.830	8.483	11.276	-3,93	32,92
Japonya	4.150	2.973	5.900	-28,36	98,45
Kanada	6.542	4.891	7.179	-25,24	46,78
Meksika	1.490	1.239	2.502	-16,85	101,94
Yeni Zelanda	705	422	693	-40,14	64,22
TOPLAM DiğER OECD	62.194	41.977	59.199	-32,51	41,03
TOPLAM MİLLİYETSİZ	2.438	2.520	4.221	3,36	67,50
TOPLAM OKYANUSYA	23	14	19	-39,13	35,71
YABANCI TOPLAM	1.652.511	1.587.007	2.139.766	-3,96	34,83

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2018 Mart Bülteni

1.2. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

En önemli turizm merkezlerimizden olan İstanbul, Antalya, Muğla ve İzmir'e gelen ziyaretçi istatistikleri aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

1.2.1 İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

2018 yılının Mart ayında İstanbul'a gelen yabancı sayısı, geçen yılın Mart ayı ile karşılaştırıldığında %58,29 oranında artış göstererek 1.175.272 olarak gerçekleşmiştir.

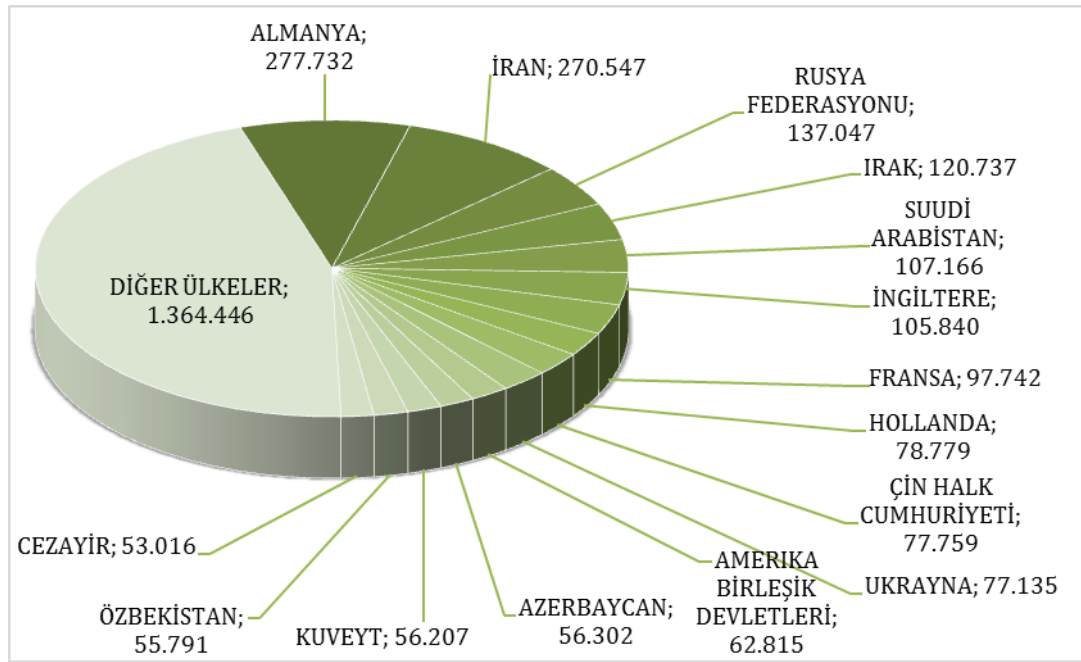
Tablo 3. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AY	YIL					DEĞİŞİM ORANI (%)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	635.283	691.496	692.172	559.372	888.995	8,85	0,1	-19,2	58,92
ŞUBAT	696.054	732.202	674.465	590.175	934.794	5,19	-7,89	-12,5	58,39
MART	866.985	944.931	783.164	742.479	1.175.272	8,99	-17,12	-5,2	58,29
NİSAN	1.014.662	1.037.506	715.161	835.614		2,25	-31,07	16,8	
MAYIS	1.079.598	1.182.906	869.446	830.019		9,57	-26,5	-4,5	
HAZİRAN	1.090.284	1.091.357	707.050	827.494		0,1	-35,21	17	
TEMMUZ	1.155.407	1.400.183	924.686	1.319.549		21,19	-33,96	42,7	
AĞUSTOS	1.290.218	1.333.515	908.663	1.247.384		3,36	-31,86	37,3	
EYLÜL	1.181.742	1.205.089	800.675	1.045.896		1,98	-33,56	30,6	
EKİM	1.132.655	1.125.263	790.951	1.122.266		-0,65	-29,71	41,9	
KASIM	844.289	848.420	663.524	831.982		0,49	-21,79	25,4	
ARALIK	855.806	821.809	674.030	888.365		-3,97	-17,98	31,8	
TOPLAM	11.842.983	12.414.677	9.203.987	9.120.248		4,83	-25,86	17,7	
3 AY TOP.	2.198.322	2.368.629	2.149.801	1.892.026	2.999.061	7,74	-9,23	-11,99	58,51

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018-Mart Bülteni

MİLLİYETLERİNE GÖRE İSTANBUL'A GELEN YABANCILAR

2018 yılının Mart ayında İstanbul'a gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde ilk 5 ülkenin sırasıyla; Almanya, İran, Rusya Federasyonu, Irak ve Suudi Arabistan vatandaşlarının oluşturduğu görülmektedir.

2018 yılı ilk üç ayında İstanbul'a gelen yabancıların toplamdaki yüzdeleri şöyle:

Almanlar:%9.3, İranlılar:%9.0, Ruslar:%4.6, Iraklılar:%4.0, Suudi Arabistanlılar:%3.6, İngilizler:%3.5, Fransızlar:%3.3, Hollandalılar:%2.6, Çinliler:%2.6, Ukraynalılar:%2.6, Amerikalılar:%2.1, Azerbaycanlılar:%1.9, Kuveytliler:%1.9, Özbekistanlılar:%1.9, Cezayirliiler:%1.8, Diğer Ülkeler: %45,5

Tablo 4. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Mart)

S.No	ÜLKE İSMİ	2018 Gelen	2017 Gelen	Değişim%	S.No	ÜLKE İSMİ	2018 Gelen	2017 Gelen	Değişim%
1	İRAN	277.732	166.178	67,1	56	POLONYA	10.688	8.144	31,2
2	ALMANYA	270.547	148.928	81,7	57	MOLDOVA CUM.	10.146	6.514	55,8
3	RUSYA FEDERASYONU	137.047	76.318	79,6	58	BREZİLYA	10.000	7.292	37,1
4	IRAK	120.737	78.392	54	59	BOSNA HERSEK	9.951	6.528	52,4
5	SUUDİ ARABİSTAN	107.166	75.814	41,4	60	YEMEN	9.851	5.013	96,5
6	İNGİLTERE	105.840	66.236	59,8	61	HAYMATLOS	9.815	9.339	5,1
7	FRANSA	97.742	59.839	63,3	62	AVUSTRALYA	9.426	6.414	47
8	HOLLANDA	78.779	49.614	58,8	63	FİLİPİNLER	9.196	6.442	42,8
9	ÇİN HALK CUM.	77.759	39.694	95,9	64	TACİKİSTAN	8.719	5.520	58
10	UKRAYNA	77.135	68.686	12,3	65	BEYAZ RUSYA	8.263	6.208	33,1
11	KUVEYT	62.815	48.934	28,4	66	UMMAN	8.123	6.297	29
12	AMERİKA BİR. DEV.	56.302	43.903	28,2	67	FİNLANDİYA	8.055	2.837	183,9
13	AZERBAYCAN	56.207	40.497	38,8	68	FİLİSTİN	7.729	2.423	219
14	ÖZBEKİSTAN	55.791	32.156	73,5	69	NİJERYA	7.588	3.624	109,4
15	TÜRKMENİSTAN	53.016	36.645	44,7	70	MAKEDONYA	7.344	5.195	41,4
16	İTALYA	47.926	40.889	17,2	71	TAYLAND	7.225	4.352	66
17	CEZAYİR	47.712	33.132	44	72	GÜNEY AFRIKA CUM.	7.100	5.410	31,2
18	ÜRDÜN	45.922	24.264	89,3	73	MACARİSTAN	6.866	5.136	33,7
19	LÜBNAN	44.998	22.067	103,9	74	HIRVATİSTAN	6.839	5.639	21,3
20	ENDONEZYA	41.735	20.319	105,4	75	ÇEK CUMHURİYETİ	6.602	4.039	63,5
21	İSRAİL	38.827	22.024	76,3	76	İRLANDA	6.559	3.458	89,7
22	AVUSTURYA	38.760	23.334	66,1	77	SLOVENYA	6.421	2.522	154,6
23	KAZAKİSTAN	37.385	27.466	36,1	78	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	6.006	3.006	99,8
24	BELÇİKA	36.834	24.482	50,5	79	LİTVANYA	5.769	3.283	75,7
25	K.K.T.C	36.299	22.855	58,8	80	PORTEKİZ	5.484	3.939	39,2
26	KATAR	35.685	17.761	100,9	81	KOLOMBİYA	4.537	1.824	148,7
27	LİBYA	33.199	20.530	61,7	82	MOĞOLİSTAN	4.212	2.100	100,6
28	İSVEÇ	31.313	22.277	40,6	83	ERMENİSTAN	4.071	3.672	10,9
29	GÜNEY KORE	30.073	18.005	67	84	SİNGAPUR	3.966	3.034	30,7
30	TUNUS	29.706	24.208	22,7	85	BANGLADEŞ	3.829	1.892	102,4
31	FAS	29.442	15.439	90,7	86	MEKSİKA	3.621	2.887	25,4
32	MISIR	29.212	17.057	71,3	87	SLOVAKYA	3.288	2.288	43,7

33	SURİYE	28.945	18.670	55	88	LETONYA	3.067	2.393	28,2
34	ROMANYA	28.225	18.976	48,7	89	KARADAĞ	2.966	1.794	65,3
35	İSVİÇRE	27.915	7.248	285,1	90	SUDAN	2.929	970	202
36	İSPANYA	27.150	19.263	40,9	91	ESTONYA	2.809	2.131	31,8
37	KIRGIZİSTAN	26.756	13.432	99,2	92	HONKONG	2.012	1193	68,7
38	BULGARİSTAN	24.184	17.260	40,1	93	NEPAL	1.971	1102	78,9
39	BAHREYN	24.032	19.392	23,9	94	ŞİLİ	1.725	1240	39,1
40	YUNANİSTAN	21.552	16.110	33,8	95	SENEGAL	1.654	1206	37,1
41	TAYVAN	20.525	11.488	78,7	96	KIBRIS RUM KESİMİ	1.626	1128	44,1
42	HİNDİSTAN	20.045	12.649	58,5	97	SOMALİ	1.622	1139	42,4
43	DANİMARKA	19.727	10.673	84,8	98	YENİ ZELENDA	1610	1092	47,4
44	KANADA	19.282	9.157	110,6	99	ETİYOPYA	1603	750	113,7
45	KOSOVA	18.784	12.847	46,2	100	KAMERUN	1520	826	84
46	PAKİSTAN	18.126	12.104	49,8	101	VENEZUELLA	1510	305	395,1
47	MALEZYA	17.565	12.288	42,9	102	ERİTRE	1419	1064	33,4
48	GÜRCİSTAN	16.169	13.619	18,7	103	GANA	1384	1300	6,5
49	JAPONYA	15.374	7.638	101,3	104	KONGO DEMOK. CUM.	1239	794	56
50	SİRBİSTAN	13.348	8.835	51,1	105	MALTA	1238	703	76,1
51	ARNAVUTLUK	13.027	6.406	103,4	106	VİETNAM	1107	457	142,2
52	ARJANTİN	12.527	9.242	35,5	107	BİRLEŞMİŞ MİL. ÖRGÜTÜ	1105	995	11,1
53	NORVEÇ	12.458	9.461	31,7	108	KENYA	1092	707	54,5
54	AFGANİSTAN	11.054	9.249	19,5	109	PERU	1018	633	60,8
55	İRAN	10.928	7.673	42,4	110	DİĞER	907	284	219,4

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018-Mart Bülteni

1.2.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Antalya'ya 2018 yılının Mart ayında gelen ziyaretçi sayısı 283.031 olarak gerçekleşerek, geçen yılın aynı ayında gelen ziyaretçi sayısına göre %70,76 oranında artış göstermiştir.

Tablo 5. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AY	YIL					DEĞİŞİM ORANI (%)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	116.974	115.600	95.148	87.310	98.378	-1,17	-17,69	-8,24	12,68
ŞUBAT	158.147	156.005	108.164	84.612	109.639	-1,35	-30,67	-21,77	29,57
MART	330.291	322.230	257.441	165.741	283.031	-2,44	-20,11	-35,62	70,76
NİSAN	797.141	651.885	373.764	517.360		-18,22	-42,66	38,42	
MAYIS	1.506.809	1.388.037	639.227	1.056.971		-7,88	-53,95	65,35	
HAZİRAN	1.779.151	1.642.032	712.953	1.473.621		-7,71	-56,58	106,69	
TEMMUZ	2.046.715	2.036.137	1.013.912	1.819.502		-0,52	-50,20	79,45	
AĞUSTOS	2.020.338	1.952.730	1.007.801	1.760.500		-3,35	-48,39	74,69	
EYLÜL	1.621.491	1.585.690	934.545	1.527.523		-2,21	-41,06	63,45	
EKİM	1.071.514	1.027.987	791.718	982.441		-4,06	-22,98	24,09	

KASIM	283.117	272.926	140.637	141.444		-3,60	-48,47	0,57	
ARALIK	151.000	118.591	106.603	121.937		-21,46	-10,11	14,38	
TOPLAM	11.882.688	11.271.996	6.181.913	9.617.025		-5,16	-45,15	55,57	
3 AY TOP.	605.412	593.835	460.753	337.663	491.048	-1,91	-22,41	-26,71	45,43

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir. 2018 - Mart Bülteni

2018 yılının Mart ayında Antalya'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Rusya Federasyonu, İran, İngiltere ve İsrail'dir.

En önemli kaynak pazarımız olan Rusya Federasyonu, Antalya'ya gelen ziyaretçi sayısında geçen yılın aynı ayına göre %56 oranında artış göstermiştir. İkinci kaynak pazarımız olan Almanya'da ise, gelen ziyaretçi sayısı geçen senenin aynı ayına göre %127 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Mart)

MİLLİYETİ	2015	2016	2017	2018	2016/2015	2017/2016	2018/2017
ALMANYA	142.397	109.189	45.992	104.691	-23,32	-57,88	127,63
RUSYA	10.794	2.653	24.314	37.972	-75,42	816,47	56,17
İRAN	39.663	38.204	29.782	32.729	-3,68	-22,04	9,90
İNGİLTERE	18.182	16.657	8.540	14.578	-8,39	-48,73	70,70
İSRAİL	1.506	8.559	4.571	10.070	468,33	-46,59	120,30
DANİMARKA	8.330	8.515	4.547	6.137	2,22	-46,60	34,97
BELÇİKA	6.701	8.391	2.879	5.883	25,22	-65,69	104,34
POLONYA	3.367	843	411	5.407	-74,96	-51,25	1.215,57
HOLLANDA	8.805	7.191	4.223	4.347	-18,33	-41,27	2,94
NORVEÇ	6.737	5.154	3.215	3.474	-23,50	-37,62	8,06
AVUSTURYA	6.118	3.076	1.119	2.916	-49,72	-63,62	160,59
İSVİÇRE	3.579	2.786	767	2.662	-22,16	-72,47	247,07
İSVEÇ	7.676	3.170	1.072	2.195	-58,70	-66,18	104,76
ÜRDÜN	188	462	448	1.821	145,74	-3,03	306,47
FİNLANDİYA	7.380	2.779	49	1.471	-62,34	-98,24	2.902,04
FRANSA	1.443	808	485	1.318	-44,01	-39,98	171,75
IRAK	88	170	688	1.110	93,18	304,71	61,34
UKRAYNA	1.457	1.122	1.717	1.088	-22,99	53,03	-36,63
LİTVANYA	1.083	675	97	1037	-37,67	-85,63	969,07
K.K.T.C.	508	696	777	1.023	37,01	11,64	31,66
ROMANYA	146	867	76	859	493,84	-91,23	1.030,26
EK CUMHURİYE	908	338	470	844	-62,78	39,05	79,57
SLOVAKYA	758	278	256	559	-63,32	-7,91	118,36
MACARİSTAN	678	507	65	515	-25,22	-87,18	692,31
İTALYA	1.220	417	182	437	-65,82	-56,35	140,11

BEYAZ RUSYA	358	114	298	337	-68,16	161,40	13,09
KAZAKİSTAN	233	126	288	335	-45,92	128,57	16,32
HİNDİSTAN	115	105	22	128	-8,70	-79,05	481,82
HIRVATİSTAN	298	484	37	125	62,42	-92,36	237,84
MOLDOVA	49	31	65	95	-36,73	109,68	46,15
ÖZBEKİSTAN	58	27	56	86	-53,45	107,41	53,57
SLOVENYA	639	502	61	75	-21,44	-87,85	22,95
KORE CUMH	37	33	39	47	-10,81	18,18	20,51
ENDONEZYA	21	9	6	18	-57,14	-33,33	200,00
DİĞER	6.846	5.470	3.356	7.797	-20,10	-38,65	132,33
T.C.	24.150	27.033	24.771	28.845	11,94	-8,37	16,45
TOPLAM	312.516	257.441	165.741	283.031	-17,62	-35,62	70,77

Kaynak: Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği den derlenmiştir. 2018 –Mart Bülteni

1.2.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Muğla'ya 2018 yılının Mart ayında gelen ziyaretçi sayısı, 19.056 olarak gerçekleşerek geçen senenin aynı ayına göre %80,43 oranında artış olduğu gözlemlenmiştir. Bu rakamın %79'unu yabancı, %21'ini yerli turist oluşturmaktadır.

Tablo 7'de Muğla'ya gelen ziyaretçilerin aylara ve yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 7. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR					DEĞİŞİM ORANI (%)			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	2.874	3.038	5.743	5.580	5.115	5,71	89,04	-2,84	-8,33
ŞUBAT	4.087	4.345	8.345	5.361	3.690	6,31	92,06	-35,76	-31,10
MART	8.132	13.060	19.343	10.561	19.056	60,6	48,11	-45,4	80,43
NİSAN	128.324	92.227	70.939	77.180		-28,13	-23,08	8,8	
MAYIS	419.463	388.179	235.893	249.731		-7,46	-39,23	5,87	
HAZİRAN	525.420	515.141	273.660	342.526		-1,96	-46,88	25,16	
TEMMUZ	657.689	637.057	360.706	423.812		-3,14	-43,38	17,5	
AĞUSTOS	684.010	634.320	361.997	425.513		-7,26	-42,93	17,55	
EYLÜL	559.722	498.835	306.371	366.030		-10,88	-38,58	19,47	
EKİM	291.054	261.726	165.634	167.877		-10,08	-36,71	1,35	
KASIM	17.010	23.201	9.878	9.971		36,4	-57,42	0,94	
ARALIK	4.903	10.338	4268	5337		110,85	-58,71	25,04	
TOPLAM	3.302.688	3.081.467	1.818.509	2.089.479		-6,7	-40,99	14,9	
3 AY TOPLAM	15.093	20.443	33.431	21.502	27861	35,44	63,53	-35,68	29,57

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2018 – Mart Bülteni

2018 yılının Mart ayında Muğla'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 5 ülke sırasıyla; İngiltere, İsrail, Almanya, Yunanistan ve Ürdün'dür.

2014, 2015, 2016 ,2017 ve 2018 yıllarının Mart aylarında Muğla'ya gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 8'de belirtilmiştir.

Tablo 8. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Mart)

MİLLİYETİ	2015	2016	2017	2018	2016/2015	2017/2016	2018/2017
ALMANYA	125	2.986	148	1.974	2289	-95	1234
AMERİKA	78	60	48	63	-23	-20	31
AVUSTRALYA	30	24	12	34	-20	-50	183
AVUSTURYA	65	22	6	50	-66	-73	733
AZERBEYCAN	9	11	3	9	22	-73	200
BELÇİKA	18	39	187	8	117	379	-96
BEYAZRUSYA	2	4	1	3	100	-75	200
BULGARİSTAN	14	28	17	36	100	-39	112
ÇEK CUMHU.	17	1	2	15	-94	100	650
DANİMARKA	10	945	8	9	9350	-99	13
FİNLANDİYA	7	28	5	10	300	-82	100
FRANSA	61	83	358	53	36	331	-85
G.AFRİKA C.	4	12	7	14	200	-42	100
HOLLANDA	36	477	49	45	1225	-90	-8
İNGİLTERE	8681	7.770	4142	8.195	-10	-47	98
İRAN	13	9	265	33	-31	2844	-88
İRLANDA	80	58	43	68	-28	-26	58
İSPANYA	13	21	15	21	62	-29	40
İSRAİL	3	436	754	2.352	14433	73	212
İSVEÇ	20	1047	15	23	5135	-99	53
İSVİÇRE	15	158	22	28	953	-86	27
İTALYA	45	114	40	48	153	-65	20
JAPONYA	7	10	5	6	43	-50	20
KANADA	27	17	22	41	-37	29	86
KAZAKİSTAN	2	2	13	0	0	550	-100
LETONYA	11	4	6	99	-64	50	1550
LİTVANYA	42	32	10	80	-24	-69	700
LÜBNAN	2	1	0	5	-50	-100	
MACARİSTAN	3	6	4	6	100	-33	50
NORVEÇ	13	162	51	12	1146	-69	-76
POLONYA	67	17	26	74	-75	53	185
PORTEKİZ	8	1	11	19	-88	1000	73
ROMANYA	6	23	22	53	283	-4	141
RUSYA FED.	27	27	29	35	0	7	21
SİRBİSTAN	3	9	4	14	200	-56	250
SLOVAKYA	7	5	3	4	-29	-40	33
SLOVENYA	0	2	0	0		-100	
SUUDİ ARABİSTAN	0	1	3	5		200	67

UKRAYNA	11	39	35	34	255	-10	-3
ÜRDÜN	0	23	108	211		370	95
YENİ ZELANDA	6	7	8	17	17	14	113
YUNANİSTAN	426	785	480	587	84	-39	22
DİĞER	831	184	122	690	-78	-34	466
YABANCI TURİST	10.847	15.690	7.112	15.150	45	-55	113
YERLİ TURİST	2.213	3.653	3.449	3.906	65	-6	13
GENEL TOPLAMI	13.060	19.343	10.561	19.056	48	-45	80

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2018 – Mart Bülteni

1.2.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

İzmir'e 2018 yılının Mart ayında gelen ziyaretçi sayısı 66.779 olarak gerçekleşmiştir. Geçen senenin Mart ayına göre %1,2 oranında azalma göstermiştir.

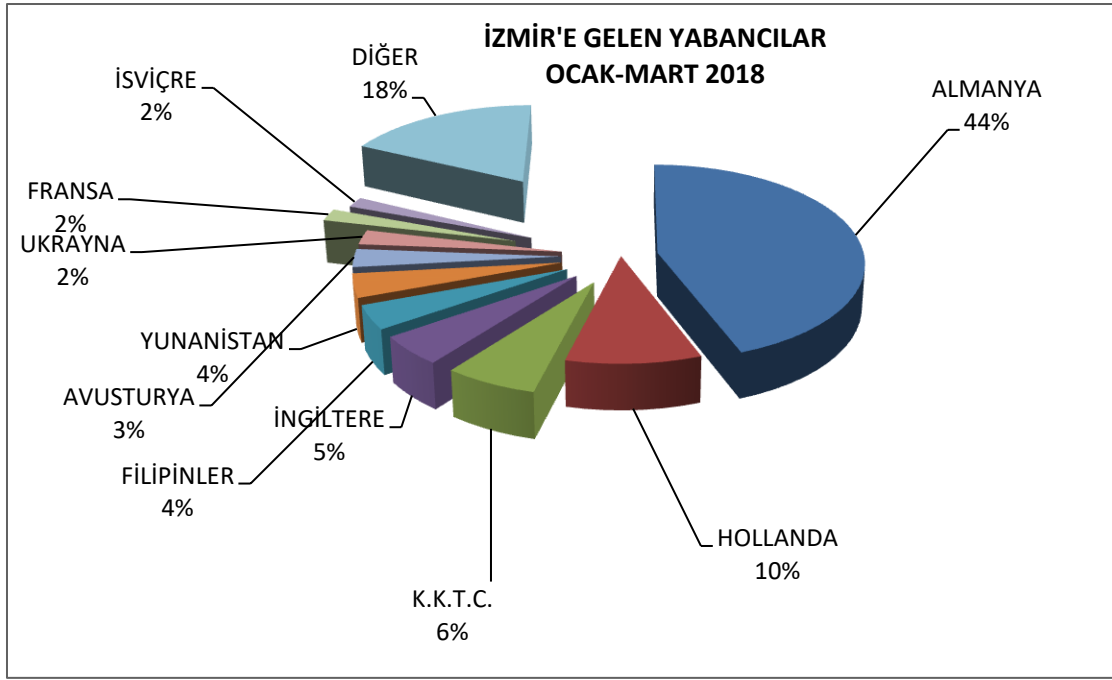
Tablo 9'da İzmir'e gelen ziyaretçilerin aylara ve yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 9. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR					DEĞİŞİM ORANI			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	53.301	46.905	48.558	49.719	24.330	-12,00	3,52	2,39	-51,06
ŞUBAT	64.271	58.143	51.902	49.105	27.923	-9,53	-10,73	-5,39	-43,13
MART	71.643	70.217	72.713	67.610	66.779	-1,99	3,55	-7,02	-1,2
NİSAN	138.058	117.851	81.030	91.119		-14,64	-31,24	12,45	
MAYIS	187.764	182.012	121.896	112.634		-3,06	-33,03	-7,60	
HAZİRAN	214.307	197.817	124.923	156.058		-7,69	-36,85	24,92	
TEMMUZ	303.790	303.118	223.902	248.714		-0,22	-26,13	11,08	
AĞUSTOS	287.170	291.979	185.526	241.832		1,67	-36,46	30,35	
EYLÜL	223.774	219.188	146.014	178.891		-2,05	-33,38	22,52	
EKİM	178.793	171.599	107.145	111.929		-4,02	-37,56	4,46	
KASIM	71.008	77.666	48.310	17.203		9,38	-37,80	-64,39	
ARALIK	53.688	56.057	55.552	21.990		4,41	-0,90	-60,42	
TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471	1.346.804		-2,98	-29,29	6,26	
3 AYLIK TOP.	189.215	175.265	173.173	166.434	119.032	-7,37	-4,37	-3,89	-28,48

Kaynak: İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2018 – Mart Bülteni

2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarının Mart ayında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 10'da belirtilmiştir.

İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2018 yılının Mart ayında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya %44, Hollanda %10, K.K.T.C %6, İngiltere %5 ve Filipinler %4'dür. 2018 yılının Mart ayında İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık %42'sini yabancı ziyaretçiler oluşturmuştur. Geçen yılın Şubat ayına göre gelen yabancı ziyaretçi sayısında %6 oranının da artış olmuştur.

Tablo 10. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (Mart)

MİLLİYETİ	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
A.B.D.	645	343	198	268	250	-47	-42	35	-7
ALMANYA	13.639	13.794	16.022	9.799	10.818	1	16	-39	10
ARJANTİN	60	4	2	5	58	-93	-50	150	1.060
ARNAVUTLUK	17	11	24	37	22	-35	118	54	-41
AVUSTRALYA	156	27	27	17	53	-83	0	-37	212
AVUSTURYA	740	815	576	538	728	10	-29	-7	35
AZERBAYCAN	17	22	28	31	83	29	27	11	168
BANGLADEŞ	2	1	0	1	0	-50	-100		-100
BELARUS (B. RUSYA)	10	5	8	12	14	-50	60	50	17
BELÇİKA	1.041	257	5	678	343	-75	-98	13.460	-49
BOSNA HERSEK	8	16	15	7	5	100	-6	-53	-29
BREZİLYA	112	15	18	16	157	-87	20	-11	881
BULGARİSTAN	108	148	150	211	340	37	1	41	61
CEZAYİR	7	2	5	8	15	-71	150	60	88
ÇEK CUM.	44	22	8	17	11	-50	-64	113	-35
ÇİN HALK CUM.	46	48	24	16	65	4	-50	-33	306
DANİMARKA	45	1139	1266	36	44	2.431	11	-97	22
ENDONEZYA	7	9	1	1	63	29	-89	0	6.200

ESTONYA	1	2	2	5	5	100	0	150	0
FAS	8	15	18	14	9	88	20	-22	-36
FİLİPİNLER	88	77	116	66	1049	-13	51	-43	1.489
FİNLANDİYA	24	25	17	9	12	4	-32	-47	33
FRANSA	1831	430	190	726	450	-77	-56	282	-38
G. KIBRIS RUM YÖN.	17	12	25	22	15	-29	108	-12	-32
G. KORE	1031	417	63	22	46	-60	-85	-65	109
GÜNEY AFRIKA CUM.	30	7	1	5	5	-77	-86	400	0
GÜRCİSTAN	14	9	16	26	116	-36	78	63	346
HİRVATİSTAN	64	22	16	35	113	-66	-27	119	223
HİNDİSTAN	84	62	39	46	472	-26	-37	18	926
HOLLANDA	2.798	1.355	1.705	1.626	2.190	-52	26	-5	35
IRAK	52	9	6	22	28	-83	-33	267	27
İNGİLTERE	2.422	3.336	1.510	1.735	1.179	38	-55	15	-32
İRAN	5267	6506	8787	8009	114	24	35	-9	-99
İRLANDA	83	210	16	26	38	153	-92	63	46
İSPANYA	122	44	42	62	43	-64	-5	48	-31
İSRAİL	30	2	0	9	3	-93	-100		-67
İSVEÇ	78	1900	1152	25	25	2.336	-39	-98	0
İSVİÇRE	459	435	608	254	376	-5	40	-58	48
İTALYA	1188	189	154	201	175	-84	-19	31	-13
İZLANDA	2	8	2	1	7	300	-75	-50	600
JAPONYA	27	26	23	31	82	-4	-12	35	165
K.K.T.C.	999	925	1.061	1.245	1.436	-7	15	17	15
KANADA	393	71	35	43	49	-82	-51	23	14
KARADAĞ	5	12	4	3	36	140	-67	-25	1.100
KAZAKİSTAN	8	7	8	16	18	-13	14	100	13
KIRGIZİSTAN	4	8	7	5	10	100	-13	-29	100
KOLOMBİYA	5	5	11	2	439	0	120	-82	21.850
KOSOVA	5	11	6	6	14	120	-45	0	133
KUVEYT	4	4	3	0	0	0	-25	-100	
LETONYA	8	4	10	20	23	-50	150	100	15
LİBYA	6	2	4	2	1	-67	100	-50	-50
LİTVANYA	22	63	25	14	8	186	-60	-44	-43
LÜBNAN	26	17	7	26	12	-35	-59	271	-54
LÜKSEMBURG	12	13	1	3	9	8	-92	200	200
MACARİSTAN	50	22	5	7	20	-56	-77	40	186
MAKEDONYA	19	15	15	16	20	-21	0	7	25
MALEZYA	6	6	2	4	5	0	-67	100	25
MEKSİKA	116	20	6	150	396	-83	-70	2.400	164
MISIR	3	8	4	7	45	167	-50	75	543
MİLLİYETSİZ	93	43	18	23	18	-54	-58	28	-22
MOLDOVA CUM.	3	10	5	7	8	233	-50	40	14

NORVEÇ	53	123	302	27	14	132	146	-91	-48
ÖZBEKİSTAN	0	1	2	5	5		100	150	0
PAKİSTAN	5	4	0	14	1	-20	-100		-93
POLONYA	175	120	136	119	153	-31	13	-13	29
PORTEKİZ	42	26	14	32	14	-38	-46	129	-56
ROMANYA	52	48	30	49	124	-8	-38	63	153
RUSYA FED.	185	67	73	180	516	-64	9	147	187
SİNGAPUR	14	0	3	4	5	-100		33	25
SLOVAKYA	21	22	17	6	9	5	-23	-65	50
SLOVENYA	10	10	10	7	10	0	0	-30	43
SURİYE	64	38	19	12	37	-41	-50	-37	208
ŞİLİ	7	1	3	4	1	-86	200	33	-75
TAYLAND	13	2	12	9	3	-85	500	-25	-67
TUNUS	10	5	5	13	1	-50	0	160	-92
TÜRKMENİSTAN	3	8	5	8	26	167	-38	60	225
UKRAYNA	104	97	121	122	665	-7	25	1	445
ÜRDÜN	4	4	3	3	14	0	-25	0	367
VENEZÜELLA	11	1	1	0	4	-91	0	-100	
YENİ ZELANDA	9	6	5	3	5	-33	-17	-40	67
YUNANİSTAN	1387	2581	2209	871	853	86	-14	-61	-2
DİĞER	117	60	54	78	157	-49	-10	44	101
YABANCI TOPLAM	36511	36269	37154	27846	24818	-1	2	-25	-11
TÜRKİYE	35.132	33.948	35.559	39.764	41.961	-3	5	12	6
GENEL TOPLAM	71643	70217	72713	67610	66779	-2	4	-7	-1

Kaynak: İzmir Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2018-Mart Bülteni

2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ

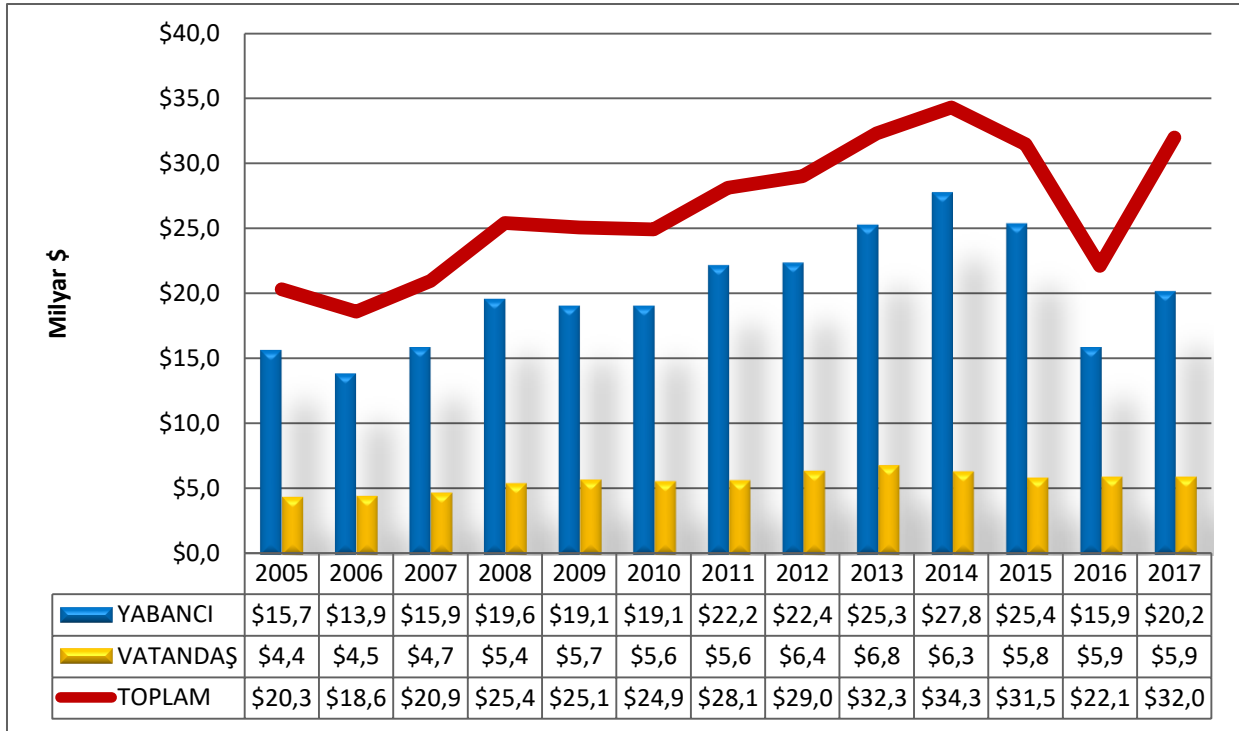
2.1. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA

Ülkemizin turizm geliri, 2016 yılından 2017 yılına %44,7 artarak 32,0 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun yanında yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan elde edilen gelir ise bir önceki yıla oranla yaklaşık rakamlara ulaşmıştır. Gelen yabancı sayısının %21,24 oranında artışı, sadece yabancılardan elde edilen gelir %21,2 oranda artmasını sağlamıştır.

Türkiye’nin turizm gelirinin yıllara göre dağılımının gösterildiği Şekil 1’de görüldüğü gibi, 2014 yılı turizm gelirleri karşılaştırıldığında 10 yılda %100,5 gibi büyük bir oranla büyüme yaşandığı görülmektedir. 2014 yılından sonra turizm gelirimizde düşüş yaşanmış, 2017 yılında tekrar yükselişe geçmiştir.

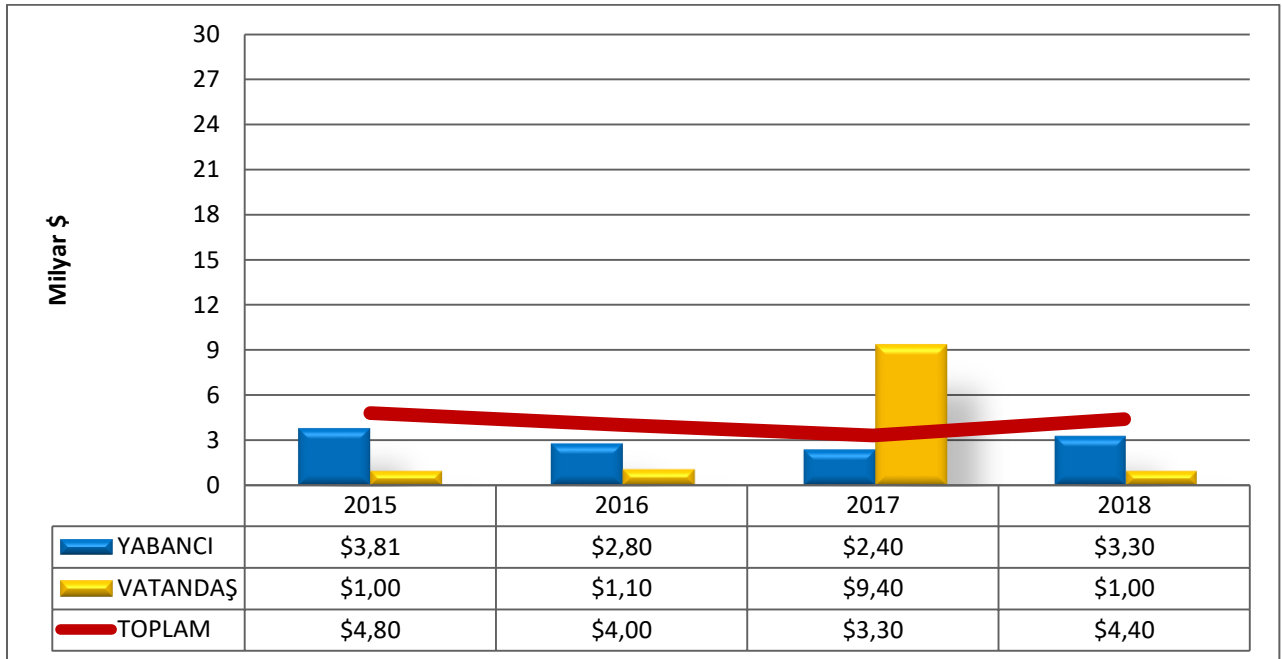
2018 yılının turizm geliri ilk çeyrekte 4,40 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre %33,3 oranında artarak devam etmektedir.

Şekil 1. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 2'de 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait gelir grafiği rakamları verilmiştir. 2018 yılının turizm geliri ilk çeyrekte 4,40 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre %33,3 oranında artmıştır.

Şekil 2. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (İlk Çeyrek)

Tablo 14'te 2015, 2016, 2017 ve 2018 yıllarına ait turizm geliri verilmiştir.

Tablo 11. 2015 - 2018 Yılları Turizm Geliri (Milyon \$)

AYLAR	2015				2016				2017				2018				2017/2016				2018/2017			
	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM
OCAK	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5	980,4	422,6	9	1 412,0	797,5	339,4	6,7	1 143,6	1118,3	385,9	7	1511,2	-18,7	-19,7	-25,6	-19	40,23	13,7	4,478	32,144
ŞUBAT	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3	828,8	351,4	8,6	1 188,8	703,6	282,2	6,5	992,3	979,5	314,4	7,5	1301,4	-15,1	-19,7	-24,4	-16,5	39,21	11,41	15,38	31,15
MART	1 464,7	340,3	11	1 816,0	1 071,1	383,9	10,6	1 465,6	903,5	322,3	8	1 233,8	1250,6	353,7	8,3	1612,6	-15,6	-16	-24,5	-15,8	38,42	9,742	3,75	30,702
3 AYLIK TOP.	3814,8	1024	29,7	4868,8	2880	1158	28,2	4066	2404,6	943,9	21,2	3369,7	3348,4	1054	22,8	4425,2	-16,5	-18,5	-24,8	-17,133	39,25	11,66	7,547	31,323
NİSAN	1 521,7	330,3	11,7	1 863,8	967,8	372,4	12,6	1 352,8	1 031,8	329,7	10,6	1 372,1				6,6	-11,5	-15,9	1,4					
MAYIS	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4	1 416,4	408,7	13,3	1 838,4	1 533,2	361,2	10,8	1 905,2				8,2	-11,6	-18,8	3,6					
HAZİRAN	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5	1 425,2	351,3	13,5	1 790,0	1 810,8	313,3	11,6	2 135,7				27,1	-10,8	-14,1	19,3					
TEMMUZ	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0	1 710,2	663,5	16,9	2 390,6	2 695,0	758,1	15,8	3 468,9				57,6	14,3	-6,5	45,1					
AĞUSTOS	3 849,7	868,5	24	4 742,4	2 252,3	828,8	17,3	3 098,4	3 288,0	962,4	19,6	4 270,0				46	16,1	13,3	37,8					
EYLÜL	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8	1 925,2	847,3	15,5	2 788,0	2 744,5	884,3	24	3 652,8				42,6	4,4	54,8	31					
EKİM	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4	1 801,0	493	15,7	2 309,7	2 512,0	481,6	19	3012,6				39,5	-2,3	21	30,4					
KASIM	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3	892	429	10	1 331,0	1207,8	448,7	10,5	1667				35,4	4,6	5	25,2					
ARALIK	922,8	455	11,5	1 389,3	721	413	8,1	1 142,1	995,2	425,6	8,8	1429,6				38	3,1	8,6	25,2					
12 AYLIK TOPLAM	25.438,80	5.843,00	182,6	31.464,70	15.991,40	5.964,90	151,1	22.107,40	20.222,90	5.908,80	151,9	26.283,60				26,5	-0,9	0,53	18,9					

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

(*) : Yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir.

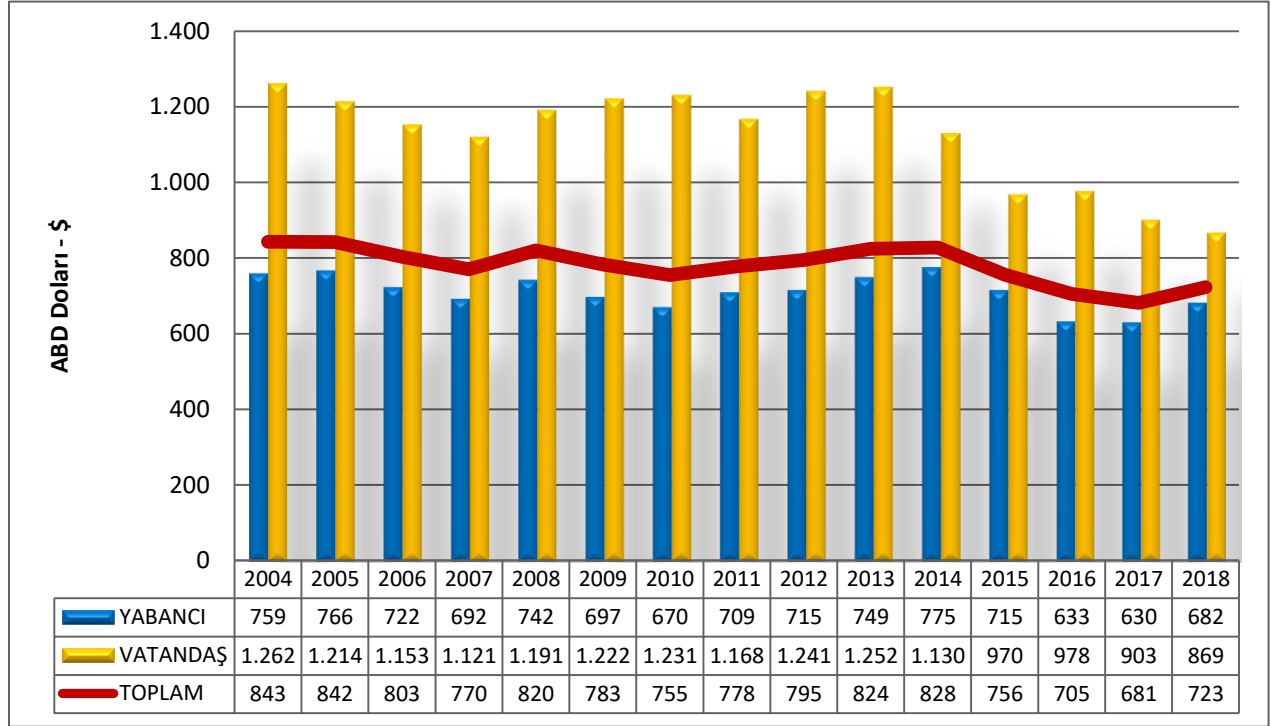
(**) : Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilen gelir.

(***) : GSM Dolaşım Harcamaları ile Marina Hizmet Harcamaları Toplam Gelirde Yer Almakta Olup, Yabancı - Vatandaş Ayrımı Verilememektedir.

TURİZM GELİRİ VE ORTALAMA HARCAMA TABLOSU

2018 yılına ait yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması 682 ABD Doları ve yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması 869 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup; genel ortalama harcama 723 ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3'te yabancı ziyaretçilerin ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasının yıllara göre dağılımı gösterilmiştir.

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü.

Şekil 3. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Ortalama Harcamasının Yıllara Göre Dağılımı

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL VE OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2018 yılının ilk 3 ayında gerçekleşen ülkemizin ihracat rakamı 41 milyar 184 milyon 991 bin ABD Doları, ithalat rakamı ise 61 milyar 901 milyon 619 bin ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 20 milyar 716 milyon 628 bin ABD Doları gerçekleşmiştir. Aynı döneme ait turizm gelirimiz 4 milyar 425 milyon 237 bin ABD Doları olmuştur. Diğer bir deyişle, turizm gelirimiz, dış ticaret açığımızın %21,36'sını karşılamıştır.

Tablo 12'de dış ticaret verisi ve turizm gelirinun yanı sıra otomotiv ile tekstil sektörünün ithalat ve ihracat rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Türkiye, Tekstil ve Otomotiv Sektörünün Dış Ticaret Verileri ile Turizm Sektörünün Karşılaştırılması

		2018 - 1. Çeyrek Dış Ticareti Verileri (000 \$)					
YILLAR		2014	2015	2016	2017	2018	Değişim
KALEMLER							(%)
TÜRKİYE (*)	Türkiye Toplam İthalatı	57.457.888	52.312.693	46.797.199	50.435.466	61.901.619	23%
	Türkiye Toplam İhracatı	40.133.165	37.053.537	34.670.175	37.809.206	41.184.991	9%
	Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-17.324.723	-15.259.156	-12.127.024	-12.626.260	-20.716.628	64%
TURİZM (*)	Turizm Geliri	34.305.903	31.464.777	22.107.440	26.283.660	4.425.237	
	Turizm Gelirinin Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı	198,02%	206,20%	182,30%	208,17%	21,36%	
OTOMOTİV (*)	Otomotiv İthalatı	1.557.524	1.786.896	2.220.962	1.518.724	1.797.818	18%
	Otomotiv İhracatı	1.871.885	1.547.254	1.835.874	2.520.571	2.816.454	12%
	Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	314.361	-239.642	-385.088	1.001.847	1.018.636	2%
	Otomotiv İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	1,20%	0,87%	0,83%	1,66%	1,57%	
	Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	2,71%	3,42%	4,75%	3,01%	2,90%	
	Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	4,66%	4,18%	5,30%	6,67%	6,84%	
TEKSTİL (*)	Tekstil İthalatı	1.260.703	1.185.137	1.143.300	1.059.109	1.070.621	1%
	Tekstil İhracatı	2.599.762	2.200.090	2.412.584	2.529.972	2.765.333	9%
	Tekstil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	1.339.059	1.014.953	1.269.284	1.470.863	1.694.712	15%
	Tekstil İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	2,06%	1,86%	2,11%	2,39%	2,58%	
	Tekstil İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	2,19%	2,27%	2,44%	2,10%	1,73%	
	Tekstil İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	6,48%	5,94%	6,96%	6,69%	6,71%	

Kaynaklar: (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri (*) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Fasıllar GTİB-87 (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, Fasıllar GTİB-50-63

2.2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ

Türkiye'nin turizm gideri, 2014 yılında 5,4 Milyar ABD Doları, 2015 yılında %4,2 artarak 5,6 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında 5,04 Milyar ABD Doları olan turizm gideri geçen yılın aynı dönemine göre 2017 yılında %1,7 artarak 5,13 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılının ilk 3 aylık gelirine baktığımızda 2017 yılının ilk 3 ayına göre %26,08 oranında artmıştır.

Tablo 13'de turizm giderimizin aylara ve yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Tablo 13. Türkiye Turizm Giderinin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı (Milyon \$)

	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
OCAK	394,4	410,8	481	275,2	363,2	4,2	17,1	-42,8	31,98
ŞUBAT	493,4	430,7	531,4	277,4	342,8	-12,7	23,4	-47,8	23,58
MART	478	441	525,2	303,2	373	-7,7	19,1	-42,3	23,02
3 AYLIK TOPLAM	1.365,80	1.282,50	1.537,60	855,8	1079,00	-6,10	19,89	-44,34	26,08
NİSAN	403,4	478,9	475,1	428,9		18,7	-0,8	-9,7	
MAYIS	481,3	554,9	555,1	499,3		15,3	0	-10,1	
HAZİRAN	518,1	509	479,5	458,2		-1,8	-5,8	-4,4	
TEMMUZ	426,4	496,7	436,8	557,5		16,5	-12,1	27,6	
AĞUSTOS	416	445,1	327,6	505,9		7	-26,4	54,4	
EYLÜL	335,7	402,8	367,4	497,4		20	-8,8	35,4	
EKİM	587,9	551,7	313,3	462,6		-6,2	-43,2	47,7	
KASIM	456,7	481	272	417,3		5,3	-43,5	53,4	
ARALIK	479,1	495,7	285,4	454,4		3,5	-42,4	59,2	
12 AYLIK TOPLAM	5 470,4	5 698,3	5 049,8	5 137,3		4,2	-11,4	1,7	

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü - 2018